

Szerkesztőségi iroda:
Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
könyvkereskedése
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények,
előzetes pénzek és hír-
dotások küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előzetési ár:
Egész évre 4 frt.
(Külföldre) 6 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítottak
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.
Nyilvántári cikkek
soronként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

Felelős szerkesztő: Dr. Bocskor Béla,
FŐMUNKATÁRSÁK: Hochschild Lajos Gyergyóban.

Kiadó tulajdonos: Györgyjakab Márton.

Vitos Mózes a központban. Embery Árpád Udvarhelymegyében.

A munkás ügy érdekében.

Minden nagyobb és kisebb társadalomnak meg van a maga emésztő lázas baja, mely közéletére, nagyobbra törő munkásságára zsidbasztólag hat s gyakran a legnevesebb irányú és közjóra vezető törekvéseknek útját állja.

A nyugati civilizált nemzetek és államok társadalmi és közéletére a szociálizmus, kelet barbár népeinek és durva abszolutizmusának életére a vak éjben bujkáló nihilizmus véres réme nehezedik. Ott a tulhajtott és korlátlanra lett szabadság, azaz a szabadosság; itt az elnyomott szabadság az az a rablánczait széttegni akaró erőszak, mindenütt a reakció kínos láza emészt és hervasztja a közélet erejét. Ott is, itt is a megtévesztett elme minden felsőbb tekintély elöl elzárkózott és megfásult szív. a szív és lélek bár természetesen összhangzó kormánykodását nélkülöző akarat, a természetes ember önbelvilága és erkölcsi lénye ellen fellázadt állati nyers erő tizi kitörő vad tombolásait.

A mint a nemzetek történelme igazolja, a társadalmi bajok és betegségek nagyságának mértéke mindig bizonyos párhuzamot mutat a népek műveltségének és ezen alapuló erkölcsi állapotának fokával.

Nálunk, — hála Istennek — társadalmunkat még nem emésztik azon mélyreható és nagy kiterjedésben romboló betegségek, melyeket mi oly mohó kapzsisággal és meggondolatlan divatossággal szeretünk jóban, rosszban utánözni; de nálunk is már

már a szerencsések közé kell számítanunk ama községet, melyben — mint a nyugati meghamisított civilizáció apostola — egy-egy szociálista szellemű jámbor ördög minden isteni és állami felsőbbség, tekintély és jogrend ellen üzött szatócskodásaival nem készítené elé a véres száju szociálizmus, kommunizmus és reakció talaját. Elég ennyi kovászunk. Így születtek meg a szociálizmus, nihilizmus, kommunizmus, anarchizmus, despotizmus, szabadkőművesség stb. stb. más államokban és népeknél is. Nem szorul bizonyítgatásra, hogy e társadalmi betegségek bacillusai roppant termékenyek és óriási rohamossággal terjedve, lepik meg az utjokba fogott legszervelesebb életerőt.

A jelen kor napi rendjén levő szociális kérdéseinek és bajainak forrását félig a munkás ügy rendezetlensége, a munkaadók és munkások közötti viszony szabályozatlansága, a méltányossági, sőt természeti jogok összeütközése szülte. A társadalom anyagi egzisztenciája a közgazdasági viszonyok rendezettségétől függ. A munkaadó szűk markuságát, a munkás tulhajtott követeléseivel szemben a kölcsönös szereteten alapuló igazság osztó mértékének kell mérsékelni s az ellentéteket kiegyenlíteni.

Örömmel vettük tudomásul a kereskedelmi miniszter kezdeményezéséből a csik-megyei iparfejlesztő s közgazdasági bizottság megalakulását, mint olyant, mely hivatva van az ország minden vidékén megalakult bizottságok célja és eszméjénél fogva az országban úgy, mint az egyes vidékeken és

vármegyékben a közgazdasággal szorosan összefüggő s mondhatnók egy szociális kérdésnek megoldását az érintett alapon eszközölni s nyugat civilizációját s békés továbbfejlődését zsidbasztó szociálizmus kifejlődésének még csirájában útját állani, elejét venni és hazánk s nemzetünkre nézve mindenkorra annak pusztításait elhárítani. Eme bizottságnak lenne hivatása, mint az állami akarat és társadalmi törekvés együttesen működő megnyilatkozásának oda hatni, hogy a nemzetiségi eszme és közérkölciség és faji kérdést ne is emlitsük, közgazdaságunkra annyira káros kihatású kivándorlásnak végett vessen, vagy legalább azt mérsékelje.

Vármegyénkre nézve alig volna sürgősebb kérdés, mint a szociális természetű munkás ügy bizottság hatáskörébe vágó munkás ügy mielőbbi szabályozása.

Népességi arányunkhoz képest bár párányi a megmunkálható terület és a megye területén végezhető és végezni szokott munka mennyisége, mégis a mult évek tapasztalatai szerint főleg a nyári munka idején nagy munkaerő és munkáskéz hiány mutatkozott. S ezzel kapcsolatosan és kapcsolatosnak mondhatjuk már a jelen perczen is a nagyobb mérvben mutatkozó cseléd hiányt. Nálunk is mindenesetre szabályozásra vár a munkaadó és munkás vagy napszámos osztályok közötti viszony; szabályozandó a különféle munkák szerint a munkabér, a napszám. A napszámos osztály erkölcsi megbízhatósága, — tisztelet az egyes ritka kivételeknek — nagyon alászállt.

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

Ezer méternyire a föld felett?

Genuában produkálta magát Dubois léghajós az ő szép és fiatal nejével, Szidivel. A léghajó majdnem naponta emelkedett fel nyolczezer méteres magasságba, honnan Szidi asszony esőernyővel ereszkedett alá. Tizennégy napon át oly biztossággal és pontossággal végezte produkcióit, hogy senki sem gondolt baleset veszélyére. A közönség tömegesen tódult az előadásokhoz, melyeknek kedvezett a jó idő és melyek zavartalanul mentek végbe. Dubois száz líráért magával vitt egy urat, vagy egy hölgyet. Háromszor ment vele Capri gróf, kétszer-kétszer Venosta marchese és Vittele lovag. Nem csoda, ha Dubois legelőkelőbb házakba bejárhatott. Meghívták estélyekre, ebédre, lakomákra. Neje egy elbájolóan szép bretagnei nő mindenkit elragadott kecsességével és kedvességével; férjét és hat éves Károly fiát imádta. A legboldogabb családi életet folytattak.

Ekkor váratlan esemény zavarta meg boldogságukat. Capri gróf egy estélyén Vardi gróf szerelmet vallott Szidinek... Megérdemelt visszautasításban részesült. A gróf boszút esküdött. Más nap megváltoztatott írással következő levelet írt a férjhez.

Vigyázzon, felesége megcsalja... szereti Capri grófot... A gróf parkja csodadolgokat beszélhetne önnek... A szökőkút csobog... a fák

susognak... de a szobrok hallgatnak. Dubois holt halavánnyá lett. Szidi az ő Istene, gyermekének anyja, kit imádot, kit kézen hordozott képes volna... Capri gróf ez a kéjencz... Lehetetlen!... De mi érdekében lehet a levél írójának, hogy tönkre tegye egy család boldogságát? Hátha evelle valót mond? Valót! E szó megremegtette egész testében. Hangtalan rebegette:

A szökőkút csobog, a fák suttognak, de a szobrok hallgatnak.

Megsemmisítve rogyott egy székre és könyek lopóztak szemébe. Siratta Szidit, Károlyt, elvesztett boldogságát.

Szegény apa!

Hirtelen felállt... Rettenetes gondolat fogamzott meg agyában...

Igen, igen, mormogá, ez a helyes módja... Nagyszerű látvány lesz... A gróf és én... ezer méternyire a föld felett... Egész Európa beszél majd rólam... Megmutatom a világnak hogyan kell megbüntetni a házasságtörőket... Ezer méter — egy ölelés... egy lökés... aztán el a pokolba! Szidi előre, mi utána. A ötlet ördögi, de szép.

Iszonyu kacajjal tette el a levelet aztán távozott a házból.

Más nap volt az utolsó előadás, melyre nagyszámú közönség jelent meg. Szidi, a férje és Capri gróf a léggömbhöz csatolt kosárba léptek. Szidin spanyol jelmez volt, mely nagyszerűen tüntette ki gyönyörű idomait. Csókukat hányt a közönségnek. Dubois mereven, önteledezőn bámult fölfele, foly-

ton e szavakat suttogta: A szökőkút csobog, a fák suttognak, de a szobrok hallgatnak.

Egyszerre hangosan kiáltja:

— Ereszd!

A léghajó méltósággal emelkedik és ezerszeres „eviva” követi. A gróf Szidivel mulat, kinek ezüstös kacaja a Dubois lelkébe vág. Belső hang azt kiáltja felé: Gyilkos! Ezt a gyönyörű aszszonyt minden bájával... az édes száját... a kedves szemét... az apró kezét és lábat... A teremtés e remekét meg akarod semmisíteni? A féltékenység démonja ösztökéli:

Meg kell lennie!

Aztán feltűnik egy angyalfő melyen az aszszony vonásai félre nem ismerhetők és így szól:

— Papa! Jó gyermekek vagyok! Mindig ha mamával a levegőbe utazol imádkozom, hogy az Isten övön meg, hogy egészségesen térjete vissza és ne hagyjatok árván.

Hallod gyilkos? Ne hagyjatok árván!

De a féltékenység gonosz szelleme újból suttogta:

Meg kell lennie.

Nyolc száz méternyi magasságban értek. Az emberek odalenn olyanok, mint a bábszínház alakjai, a fák olyanok, mint a cserépvirágok. A léghajó látszólag egy helyen lebeg.

Szidi megkérde férjét: Most? Most, hangzik a felelet. A két férfi az esőernyőbe segíti, vezényszóra elbocsátják. Az ernyő szédítő gyorsasággal zuhan le vele.

— Mindenható isten, kiált fel a gróf elvesztett! Az ernyő nem nyílik.

Nagy kárára van a közgazdasági állapotoknak és kimondhatlan bosszantó a munkaadóra nézve pl. az, hogy bizonyos napokon 10 napszámra lévén szükség, este a meghíváskor el is igérkezik mind a 10, de reggel alig áll elő a munkára 2—3. Mődját kell találni annak, hogy mind a munka adó kis gazda, mind a napszámos tudja mi szt. György naptól szt. Mihályig s így az év minden részében kaszálás, aratás, eséplés stb. munkák végzéséért egyik a másikkal szemben a kötelessége, s hogy az egyszer magát és munkáját elelőgezett napszámos ne hagy hassa cserben a munkaadó gazdát és viszont. S az is figyelemre méltatandó, hogy egyik gazda a másik elől ne ragadhassa, illetőleg ne csábíthassa el a munkást stb. stb.

Sok ilyen és ehhez hasonló aprólékosnak látszó rendezetlen ügyünk van nekünk, melyek azonban míg közgazdasági életünknek feltételeit képezik, addig a beosztott idő és munkaerő szabályozása által a munkakereslet és kivándorlás kérdésének megoldásához is nagyban hozzájárul.

A kérdést a külföldi szociális viszonyokra való rövid reflexzió mellett felvettük. Még meglehet világítani és hozzá lehet szólni más tekintetekből is. Ajánljuk az ügyet a munkáügyi bizottság becses figyelmébe.

Piaczunk ügye.

Régen érzett szükségem lesz segítve ha a város most beállott új időszakába felmerült s minden józanon gondolkozó polgár által örömmel üdvözölt kérdés, hogy városunknak alkalmas és az itteni forgalomnak megfelelő piac-tér szereztessék, megoldást nyerend.

Hogy a szükséges helyek megváltása minő pénzből és miként fog történni, ez még egyelőre nyílt kérdést képez, de hogy a szükséges pénz valamely módon elő lesz teremtve, arról biztosít azon komolyság és körültekintés, melyet az ügy megoldása körül az illetők s különösen városunk polgármestere, mint kezdeményező részéről tapasztalunk.

Ezzel az ügygyel itt jelen alkalommal nem foglalkozunk, hanem a helyett egy pár sorban vitatás tárgyává teszszük azon két tervet, mely tudomásunk szerint, a piac-tér helyének kiszemelésére vonatkozólag eddig felvetett.

Az első terv szerint a mostani fazakas-piac szélesítettnek ki megfelelő piac-térre az által, hogy Márton Ignác házatól egyenes vonalban az új útig a közbeeső telkek megváltatának, illetőleg kisajátítatának.

A terv kivitele a várost egy igen szép és a mi körülményeinket tekintve, impozáns piac-térhez jutatja.

A második terv az volna, hogy a köhídtől a vágóhid felé vezető utcácskáig fekvő telkek és eshetőleg még a patakon túl eső területből is egy bizonyos rész megváltatnék, illetőleg kisajátítatnák.

Itt is egy minden tekintetben megfelelő piac-tér lenne létesíthető.

Mind két tervnek meg vannak a maga előnyei, valamint hátrányai is.

Az első sorban említett terv feltűnő előnyének tekinthető, hogy a másodiknál jelentékenyen kevesebbe kerülne egyfelől azért, mert azon telkeken az épületek nem lévén oly értékesek mint a másikon, kevesebb költséggel szereztethők meg, más felől a fazakas piac és az óvoda telke a város tulajdonát képezvén, azokat nem kell pénzen megszerezni. Egy másik előnye az, hogy az új út kiépítését néhány év alatt maga után vonná s ez által városunk formásabbá válnék. Hátrányai közé sorozható, hogy a város egyik szélén fekszenék és a forgalmat az eddigi főiránytól elterelné.

A második tervezet ajánlatosabbnak tetszik azért, mert inkább központon fekszik, közel a már rég időtől fogva megalapított kereskedésekhez és az Alsók-, Felső- és Udvarhely felől vezető útvonaloknak, mintegy a gócpontjában. Ezen terv kivitele az építkezést szintén előmozdítaná, a mennyiben a patakon túl fekvő rétség idők folytán beépülne s ez által elérnének az is, hogy a patak a város közt folya, a mi nek hasznos volna egyebektől eltekintve, tüzesetek alkalmával szerfelett szembeszökő.

Egyetlen hátránya az, hogy a tervnek kivitele jóval nagyobb költségbe kerülne. Ezen azonban segítene az, hogy a közelebről érdekelt kereskedők, — a mint halljuk — a költségek fedezése céljából nagyobb áldozatot is hoznának s e mellett a terv megvalósítása esetén a város előjárósága sem idegenkednék egy pár ezer forint költség többlettől.

A fődolog az, hogy piac-tér vásároltassék; hogy melyik terv legyen realizálva, az a közérdeket alig érdekli, a mennyiben pedig egyesek eddig élvezett magánérdeke forog kérdésben, azt az illetők a kellő anyagi áldozat meghozatalával megövhathják, annál is inkább, mert az intező férfiak is készek ezekre, minden körülmények között tekintettel lenni.

A gazdasági egyesület közgyűlése

Csik-Szereda, jun. 1.

A megyei gazdasági egyesület múlt hó 31-én tartotta az 1892. év lefolyásáról beszámoló közgyűlését. Az egyesület tagjai közül a közgyűlésen mintegy 40-en vettek részt.

Délelőtt 10 órakor Becze Antal alispán a megjelenteket meleg hangon üdvözölvén a gyűlést egy rövid, lendületes beszéddel megnyitotta s felhívta titkárt az igazgatósági jelentés előterjesztésére.

A körületekintéssel és gondosan szerkesztett jelentésből közöljük a következőket:

Az elmúlt 1892. év a gazdálkodással foglalkozókra nézve semmikép sem mondható kedvezőnek. A feltűnően száraz időjárás, mely a mult esztendőnek fő jellemvonását képezte, a gabona felék, de különösen a takarmányneműek termését alacsony fokra szállította le. A gazdálkodók ezen körülmények folytán származó gondjait kiváló mértékben tetézték a lenyomott gabona árak s ezek folytán a csekély pénz bevétel. Egy másik csapása volt a mult esztendőnek az erdőpusztító apácza gyaoncz fellépése, melynek kiirtására ugyan a szükséges lépések megtétettek, de az eddig okozott kár is igen jelentékeny.

Mint örvendetes jelenséget említi fel a jelentés a közbirtokosságnál mutatkozó ama törekvést, hogy az eddigi két nyomású rendszer három nyomásúvá változtattassék át.

Az egyesület igazgatósága a mult évben igen nagy gondot fordított a tenyész bika-telep beállítására, melytől, ha a teljes berendezéshez szükséges anyagi eszközök rendelkezésre fognak állani, szép eredményt várhat vármegyénk gazdaközönsége.

A tenyész állat-alap az állatállomány hozzávetőleges értékét is beleszámítva 10874 frt 30 krt tesz. Ezen összeghez a vármegye közönsége 1227 frt 11 krral, a földművelési miniszterium pedig 5900 frttal járult.

Az egyesület tulajdonát képező gazdasági eszközök a mult évben is a tagok rendelkezésére állottak, továbbá mérsékelt áru vetőmagvak, gyümölcsfák és vadonczok is osztattak szét az egyesület tagjai között.

Volt az egyesületnek 1892. végen 68 alapító, 61 rendes, 202 évdíjas és 136 pártoló s így összesen 467 tagja.

Összes bevétel volt: 714 frt 52 kr. Kiadás: 681 frt 38 kr; pénztári maradék 33 frt 14 kr. A jelentést közgyűlés helyesléssel tudomásul vette. A jelentés az „Értesítő“-ben közöltetni fog.

Szintén tudomásul vette a gyűlés a számvizsgáló bizottság jelentését is s ennek alapján T. Nagy Imre számadó titkár részére a felmentvényt kiadta.

— Tudom, felel Dubois fagyos nyugalommal szétvágtam a szövetét.

— Gyilkos! Miért tette?

Gazember! Hogy öleléseidtől védjem nőmet.

— Mit jelentsen ez?

— Ah ismeri a Dávid és szép a Bethsabe történetét?

— Mit tartozik ez ide?

— Tönkretetted boldogságomat! Árva lett miattad a gyermekem.

— Hazugság! Esküszöm, hogy ártatlan vagy. Nem, vagy az gazember! szökőkut csobog... a fák suttognak... de a szobrok hallgatnak!... quietek leszünk.

Az egész terhet kidobta a kosárból. A léghajó nyilsebesen a magasba szállt.

— Az istenért, mit tesz? — kiáltja a gróf.

— A felhőkig kell mennünk. Ott leszámolhatunk. Egyet vágok a léghajón és mindketten augyalokként szállunk le a szép földre...

A léghajó mind magasabbra száll.

A gróf szédül. Ugy érzi, mintha arcbőre minden likacsában tük volnának... A vér halántékaihoz tódul... A lélegzet nehezeze esik... Megeredt az orra vére... Aztán harmatféle nedvesség lepi el arcát, kezét. A felhők régtőjába érkeztek.

Dubois megnyitja a szelelő lyukat és kiereszti a légezet. Oda szól a grófnak:

— Készülj halálodra! Térdejl le és imádkozzál!

Bűnhődjél meg azért a mit tettel.

— Nem követtem el semmi rosszat és...

Térdejl le és imádkozzál! mennydörög Dubois még egyszer. Bánd e mit tettel?

Hát mit tettem?

Itt bizonyíték! kiált Dubois és odaadja a levelet. A gróf rémulve szól:

— Ez rágalom! Ez a Várdi gróf írása...

Ön megölte szegény ártatlan gyermekét.

Térdre és imádkozzál!

— Árvagyermekké tette fiát!

Térdejl le, imádkozzál, mert melledbe döföm ezt a kést! Dubois kihuzta éles kését.

Emberfeletti erővel ront a gróf Duboisra, kicsavarta kezéből a kést és ledobta. A kosár szűk helyén birkozás kezdődik, melynél rettenetesebbet gondolni sem lehet. Dubois olyan lett mint a vadállat... Szeme kivilledt; úgy látszik nem tudott beszélni; hörgő tagolatlan hangokat ballatott... Herkulesi erővel fogta meg a gróft és ki akarta dobni a kosárból; Capri azonban nagyot rántott a szelelőn, a légszesz Dubois arczába tódult és mint villám ütött ember rogyott össze a léghajós.

Azt a pillanatot a gróf arra használta fel, hogy megkösse Dubois kezét-lábát, aztán maga is aléltan esett a tébolyodott mellé.

A léghajó pedig szállt tovább hegyen-völgyön, folyókon, patakon át és át a réteken, mezőkön az est árnyékát vetette a földre; a harangok rég hirdették az Avé Máriát hold és csillagok gyönyörű

pompában ragyogtak... A léghajó pedig mint a holtalan váudor költözött tova a hallgatag éjen.

Mily sors várt reá?

Lassan hajts Pietro! parancsolta az ur kocsisának. Gróf elaludt. A megkötözött örült minden zökkenésre ordítóz.

— Parancsára uram, — szól a kocsis.

A fogat Salvi gazlászé, kinek gyümölcsöse fái közt akad meg a léghajó. Nagy nehezen fékeztek meg a léghajót és nagy nehezen szabadították ki a gondolában levőket veszedelmes helyzetükből. A maradt Dubois nem sebesült meg.

Déltájrt érkeztek Genuába. A városban az eltűnt léghajó miatt nagy volt az izgatottság, mely csak gróf láttára csillapult. Az örültet azonnal tébolydába szállították.

A szép Szidinek nagyszerű volt a temetése, egész Genua kísért koporsóját.

És a kis Károly? A gróf gyermekül fogadta és ápolta, gondozta sajátjaként.

Két héttel ezután az olasz lapok következő hirt közölték:

Capri és Vardi grófok tegnap pisztolypárbajt vívtak, háromszoros golyóváltás volt kikötve. A második lövésnél Vardi gróf homlokán találva holtan rogyott össze.

Ma már elfelejtették az esetet, gróf egészen fia nevelésének él. És ha szép nyári estéken együtt sétálgatnak szól a fülemile, csobog a szökőkut, suttognak a fák, de a szobrok hallgatnak.

Az 1893-ra szóló költségvetést 18,931 frt 02 kr bevétellel, 21,340 frt 72 kr kiadással és 2409 frt 70 kr hiánnyal irányozták elő.

A költségvetésre vonatkozólag megjegyeztett, hogy azon esetre, ha a vármegye közönsége a bikatelep berendezéséhez szükséges 10,000 forintot, a maga egészében nem utalja ki, a berendezés csak olyan mértékben eszközöltessék, a milyen mértékben azt a segély összeg lehetővé teszi. A 2409 frt 70 kr deficitet a földmívelési miniszter ur által kiutalandó segélyből remélik fedezhetni.

A gyűlés ezután Barabás Béla gazd. iskolai intéző szép szabad előadását hallgatta meg „A trágáról és annak kezeléséről”. A tanulságos előadásért előadónak köszönetet szavaztak.

Becze János igazgatósági tag elhalálása felett a közgyűlés mely részvételének adott kifejezést s helyébe igazgatósági tagnak Pap Domokos rendes tagot választotta meg.

Meghallgatták és tudomásul vették a bikatelep ügyében kiküldött bizottság ama jelentését is, hogy a csiklapoccai határban „Pálbács” nevű helyen a bikatelep számára alkalmas legelő terület vásárolható, holdanként 80 frtért.

Főispán ur felhívására, közgyűlés az 1896. évi milleniumi kiállítás rendező bizottságába ajánlatba hozta az egyesület igazgató választmányának tagjait s ezeken kívül még a következő tiz tagot: Barabás Bélát, Csedő Istvánt, Szász Lajos rendőrkapitányt, Kövári Lászlót, Dapsi Frigyeszt, Lakatos Mihályt, Kovács Antalt, Bartalis Ágostont, Száva Lukácsot és Gál Józsefet.

Ezután az egyesületi elnök a tagok megjelenését és részvételét megköszönvén, a gyűlés elnök életése közben véget ért.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Urnapija.** A katolikus világ e legnagyobb ünnepének városunkban igen szép idő kedvezett. A körmenetben, melynél az egyházi funkciókat Domokos János helybeli plebánus Csató István főgimnáziumi tanár segédlete mellett végezte, szép számú közönség vett részt, közöttük a honvéd tisztikar teljes számban, a helybeli isk. növendékei tanítóik, illetőleg tanítónők vezetése alatt. A körmenethez a szokásos dísztüzek adására egy erős honvéd század vonult ki teljes díszben, élén András Mózes m. kir. honvédszázadosal. A körmenet után a közönség a templomba vonult s azt zsufozásig megtöltötte, sőt a közönség egy része egészen ki is szorult.

— **Hittani vizsga.** A helybeli ref. imaházban folyó hó 4-én a délelőtti isteni tisztelet után tartották meg a jelen tanévet bezáró hittani vizsgálatot. Ez alkalommal 19 növendék s ezek között 3 gimnáziumi tanuló állotta ki a vizsgát. Az értelemes feleleteket szép számú közönség hallgatta végig.

— **Iskolalátogatás.** Kuncz Elek tankerületi kir főigazgató az érettségi vizsgák előtt felülvizsgálta a csiksomlyói főgimnáziumban a tanítás és adminisztráció menetét. A kir. főigazgató ur 4 napi beható vizsgálat és személyes meggyőződés után örömmel nyilvánította ki, hogy a főgimnázium tanári kara önérettel és hazafias szellemben végzi nehéz fírasztó kötelességét; kiemelte továbbá, hogy a gimnáziumban az ének, zene és francia nyelv szép sikerrel tanítatik, a mi annál örvendesebb, minthogy az itt meglehetősen elszigetelten felnövé székely ifjúságnak alkalmat nyílik szép érvékét ez által is finomítani s így a társadalomban annyira szükséges finom modort is elsajátítani. Meleghangú elismeréssel tüntette ki a kir. főigazgató Bándi Vazul gimn. igazgatót, kiemelve az intézet igazgatójának lelkiismeretes pontosságát s mindenre kiterjedő figyelmét, melylyel nemcsak sok oldalú kötelességét teljesíti, hanem folyton igyekszik az intézet és főgimnázium felvirágzására minden lehetőt megtenni, miért is teljes elismerés illeti áldásos működését.

— **Érettségi vizsgálatok a csiksomlyói róm. kath. főgimnáziumban f. hó 2. és 3-án tartottak meg — a VIII. osztályt végzett tanulókkal — tankerületi kir. főigazgató Kuncz Elek elnöklété**

alatt, az eredmény a következő: jól érettnek találtattak Gál Ádám és Nagy Béni; egyszerűen érett Ádám Jenő, Balázs Károly, Dobál Antal, Jártó Márton és Melik Endre; 3 óra vissza vettek, illetve pótvizsgára köteleztettek: Éltés Mózes, Szász Ákos és Zöld Ferencz (történelemből); Csató Pál pedig egy egész évre vetettet vissza (latin és német nyelvből.)

— **Tavaszi mulatság.** A csiksomlyói róm. kath. főgimnázium ifjúsága folyó hó 10-én, szombaton a „Suta-Fenyő”-ben — a mint már azt lapunk múlt számában is jeleztük — tavaszi mulatságot rendez. A gimnázium felsőbb osztályainak növendékeiből összeállított rendezőség, melynek élén Pál Gábor főgimnáziumi tanár áll a legnagyobb buzgósággal és semmi fáradságot nem kímélve az idén is mindent elkövet arra nézve, hogy a közönség igényei teljesen ki legyenek elégítve s hogy a megjelenők az ifjúság mulatságán otthon találják magukat. A táncz kezdete délután 2 órakor zóna időben. Ételek és italok kiszolgáltatásáról a rendezőség gondoskodik. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság az internátus nagytermében fog megtartatni. Erre azonban aligha lesz szükség, mert reméljük, hogy a legszebb idő fog kedvezni a derék ifjúságnak, s hogy ez úgy legyen, azt tiszta szívből óhajtuk is.

— **Evzáró vizsga.** A csikmegyei államilag segélyezett gazdasági irányú felső népiskolában az 1892—3. tanévet berekesztő zárvizsgák folyó hó 19-én fognak megtartatni. A vizsgálat nyilvános lévén, arra a szülők, gyámok és tanügy barátok tisztelettel meghívotnak.

A „Gyergyó-szentmiklósi Dalegylet” az alsó nyír nevű erdőben 1893. év június hó 18-án változatos műsorral nyári mulatságot rendez, a meghívók jövő héten fognak kibocsátatni. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság 25-ére halasztatik.

— **Iparkamarai közgyűlés.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara múlt hó 30-án tartotta meg havi rendes ülését Tauszik B. Hugó elnöklété alatt. Az ülés elején az elnök bejelentette, hogy az újon megválasztott levelező tagok a választásért meleghangú levélben mondtak köszönetet. Maros-Vásárhely sz. kir. város főkapitánya tudatta a kamarával, hogy a kamarától hozzá intézett megkeresés folytán a déli gyümölcsök elárúsításával jogosulatlanul foglalkozó egyéneknek az ezen cikkekkel való házalást tiltotta. A baróthi és ágostonfalvi köztű jó karban tartása iránt a kamara felterjesztést intézett a ker. miniszter urhoz. A pesti magyar kereskedelmi bank alapítványának kamataiból kitűzött 900 forintos utazási ösztöndíjra Jous György kisborosnyói illetőségű ifju terjesztetett fel. A kereskedelemügyi miniszter felhívására elhatározta a kamara, hogy a területén levő legjellemzőbb parasztházakról felvételeket készítet s ezen felvételeket megfelelő javaslat kíséretében a kiállítási bizottsághoz fel fogja terjeszteni. A iparos tanoucz munka kiállításán jó előmenetelt tanúsító növendékek jutalmazására a győszentmiklósi iparostületnek a kamara 20 frtot szavazott meg.

— **Tenyészállat-kiállítás.** Az erdélyi gazdasági egyesület állatkiállítási és állattenyésztési szakosztálya folyó évi augusztus hó 31., továbbá szeptember 1., 2. és 3-ik napjain fogja megtartani Kolozsvárt díjazással egybekötött tizenegyedik tenyészállat-kiállítását. A kiállításra vonatkozó felvilágosításokkal, valamint bejelentési ívekkel a megkeresőknek szivesen szolgál az erd. gazd. egylet titkári hivatala.

— **Udvarhelyi hírek.** Négy gyermekét temette el egy heten Udvarhelymegye Zetelaka községében Lukacs József nevű szekely gazda. A két kisebb (3—4 évesek) dipteritiszbe esett, mindkettő egy napon került a ravatalra, mert lakasuk az erdőn lévén, gyors orvosi segélyben nem részesülhettek. A szomorodott szívű anya a temetés után még egy napot a községben töltött; az apa két megmaradott 5—6 éves gyermekével visszament az erdőn levő lakására. A lakástól nem messze foly el a Nagy-Küküllő, melyen keskeny, korlát nélküli palló vezet keresztül. A két gyerek, apjuk tiltakozása dacára, a pallón át akart menni, hogy a tulsó parton levő lovakat visszatérítse, s e közben az egyik belszédülvén, a másikat is magával ragadta a folyóba. A szerencsétlen apa mintegy 200 lépésnyire volt gyermekeitől, midőn azok a vízbe buktak, de mire a parthoz rohant, az esőtől megdagadt folyó hullámai elnyelték a

boldogtalanokat. Csak órák mulva fogták ki a gát zsilipjeinél fennakadt hullákat. — **Medvék g a r á z d á l k o d á s a.** Udvarhelymegye Zetelaka községétől mintegy 4 kilométernyire van felállítva a község gulyájának éjjeli tanyája, a melyet veszőből font kerítés vesz körül. A bejárás közelében egy kis összetakolt alkotmányuk van a pásztoroknak. Kedden este 10 óra körül a két pásztor kedvére lehevészett a tűz mellett, élvezve az édes semmittevést, midőn a barmoknak iszonyu bögése riasztja fel bóbiskolásukból; kirohva a sátorból, az egész gulyát eszeveszetten szaladni látják, a kerítést áttörve, alig tesznek egy néhány lépést, megijedve állanak meg, két roppant nagy fekete medvét látva egy-egy tulkot letéperni. Szerencsére nem veszítették el a lélekjelenlétüket; összes fegyverük egy pisztoly volt, de azt elő sem vették, tudván, hogy mit se használna, hanem mindkettőjűk a sátorba visszaroohanva, egy-egy tüzes üszköt ragadott fel, a melylyel a medvéket zsákmányukról sikerült elzavarni, mert a tüzet nagyon respektálják. Azonban az ökrök már végüket járták, a nyakerek ugyanis már szét voltak tépve, s nemsokára el is vérzetek. Annál nagyobb baj volt a szétzavart gulya összetereleése, a melyet másnap sikerült is összeszedni, egy fiatal tulok kivételével, a melynek csak egy részét találták meg, a többit a medvék fölreggelizték. Ezen a tavaszon már több ló és mintegy 12 darab csikó esett áldozatul a medvéknek. Itt volna már az ideje, hogy a hatóság megizenje a harcztot egy hajtóvadászat rendezésével, véget vetvén garázdálkodásuknak.

— **Felhőszakadás.** A múlt évi száraz eszterdőt az idén szertelett nedves időjárás váltotta fel, mely a kora tavasszal szépnek ígérkező termés eredményét szerfelett kérdésessé teszi. Az eső pár hét óta majdnem folytonos vendég minálunk s a gazdálkodók aggodalmasan tekintenek a borult ég felé és sóhajtozva kérdezik: vajjon mi lesz, ha ez sokáig így tart? Folyó hó 3-án este felé a Hargita felett viharfelhők mutatkoztak, nemsokára megdördült az ég és az első nyári vihar itt nálunk is lefolyt. A felkelt szél a felhőket Alcsik-felé hajtotta, a hol a nálunk mutatkozott nyári zápor felhőszakadássá változott, mely — a miut halljuk — igen sok kárt okozott.

— **Helyreigazítás.** „Bővebb zárszámadási jelentések az alanti ügynökségnél kaphatók. Ugyanott felvilágosítások a legnagyobb készséggel adatnak az élet-, tűz-, szállítmány- és üvegbiztosítások az Assicurazioni Generali, jégbiztosítások a Magyar jég- és viszorbiztosító részv. társaság és ba' eset elleni biztosítások az Első o. ált. baleset elleni biztosító társaság számára a legelőnyösebb feltételek és legolcsóbb díjak mellett fogadtatnak el.” A csik-szeredai ügynökség: Gözsy Árpád.

— **Hirdetmény.** A nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszterium az 1893. évi május hó 4-én kelt 22.606 számú rendeletével a Héjjasfalva-gyimesi államút 115—116 km. szakaszán levő 83. sz. hid újraépítését, illetve helyreállítását 1441 frt 19 kr erejéig engedélyezte. A fentemlített munkálat foganatosításának biztosítása céljából az 1893. évi június hó 24-ik napjának d. e. 10 órájára a Csikmegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zártajánlati versenytárgyalás hirdettetik. Ajánlatokhoz 5% bánatpénz melléklendő.

A fogadó góbék.

Itt történt a Hargitán belül, tehát nem külföldön, hanem ezen hegyektől körített hosszukás völgyben, melyen ezüst szallagként az Olt folyó kanyarog végig, szóval itt a mi kies vármegyénkben, melyet némelyek Csikországnak is neveznek.

A hely közelebbi megnevezése nem feltétlenül szükséges, elég, ha annyit mondunk, hogy közel van hozzánk; ott, a hol közelebből a Szent-Lélek eljövételét ünnepelték. Idő a közelmúlt, a történet közvetlen színhelye pedig a falu korcsmája.

Mintán a helynek és időnek meghatározásában ilyen diszkréték vagyunk, a szereplő személyek neveit sem fogjuk elarolni. Könnyűség okáért azonban az egyiket nevezhetjük Torkos Mihálynak, a másikat Szájas Istvánnak.

Tehát Torkos Mihály és Szájas István többek társaságában egy szent ünnepi nap délutánján a falu korcsmájában kerestek szorakozást. Az ilő esőre hajlott, a sötét-szürke, haragos fellegek készeltek megáztatni a szomszulozó földet. Az illetők egyfelől, hogy az eső elől elvonuljanak, másfelől,

hogy szomszúságnak csillapítására a torkukat meg-
áztassák, elvonultak a falu korcsmájába.

Itt aztán kellő mennyiségű folyadék anyag
fogyasztása közben, pipaszó mellett sok mindenről
elbeszéltek. Letárgyalták az időjárást, alaposan
megvitaták az ideai termés állapotát, dicsérték, de
visszafelé a kormányt, panaszkodtak a folyton sza-
porodó közteshek elviselhetlensége felett stb. stb.

Sok ügye-baja van a szegény embernek, de
utóvégre az azokkal való bibelődést is megunja és
belefárad a folytonos panaszba.

Mikor ezen időpont bekövetkezett Torkos
Mihály, nem tudom azért-e, hogy a társalgásnak
más irányt adjon, vagy pedig azért, hogy az
ozsonna idő elérkezett, egyszer csak felkiáltott:

— Én azt az üveget megeszem! — kezében
tartván egy jófogású három deczis bikszádi ké-
szítményt vékony oldalfalakkal, de annál vastagabb
karikákkal a nyakán és még vastagabb fenékekkel
az alján.

— Nono, szólt az egyik.
— Azt csak nem teszed, öcsém, — szólt a
másik.

— De meg én — felel Torkos Mihály —
kárhozzam el, ha nem teszem meg.

— De hát miért tennéd meg? — hiszen
nem jó az.

— Különben nem lehet tudni, hogy mitől
hizik, — biztatja egyik.

— A jó gyomor, mindent megemész — közbe
szól a másik.

— No ha nem hiszitek, hogy megeszem, ak-
kor fogadjunk, — pattant fel Mihály.

Erre már, Szájas István, ki eddig két kö-
nyökére támaszkodva szótlanul bámulta Torkos
Mihályt, sem állhatta meg szó nélkül, s azt
mondá:

— No, nem bánom, Mihály, fogadjunk, ha te
megeszed azt az üveget egészen, akkor én az
összes vagyonomat neked adom. Itt a kezem!

— Akkor már igazán megeszem — kiáltott
fel Torkos Mihály s hatalmason belescapott a
Szájas István tenyerébe.

És azonnal hozzá is fogott a munkához. Előbb
az üveg vékonyabb részeit ropogtatta össze s mint
valami finom csemegét élvezettel nyelte el, azután
a már jóval vastagabb karikákra került a sor,
ezek is azonban csakhamar elfűntek a Torkos nram
torkán keresztül. Legtöbb fáradtságot okozott a
vastag fenék elfogyasztása, azonban ennek is vé-
gére járt.

A mig Torkos uram, ezt a struczmadárnak
is becsületére való ozsonnázást véghez vitte, Szájas
uram ámult-bámult és hűledezett s mikor a dolog
teljesen megtörtént, olyan savanyu pofát vágott,
mintha a kemény eledel neki feküdt volna meg a
gyomrárt.

— No ugy-e, hogy megettem, — mondá Mi-
hály véres szájjal, már most ember legyen kend
is István, reméllem, hogy áll a fogadás.

— De Szájas István akkor már nem volt
sehol, ugy elszeltek, hogy senki sem vette észre.

Torkos Mihály a kemény, emészthetlen ele-
deltől 3 napig rosszul érezte magát. A három dec-
zis üveggel ugy jól lakott, hogy semmit sem ki-
vánt magához venni s erőszakkal adtak be neki
holmi levesféléket.

Szájas István bunak eresztette a fejét és
sötét tervek fogamzottak meg agyában s azon idő
alatt, mig Torkos a szokatlan étkezés követke-
ményeit szenvedte, ő minden vagyonát elkotya-
vetyéltette, hogy ne kelljen a fogadásnak helyt
állani.

Most már a — mint mondják — perre kerül
a dolog.

Bizony nagy oktalanság volt Torkos Mihály
tól, hogy az üveget megette.

Még nagyobb oktalanság volt Szájas István-
tól, hogy mindenét elkotyavetyéltelte.

De a legnagyobb oktalanságot mindketten
akkor fogják elkövetni, ha fiskálishoz viszik az
ügyüket.

— Junius hó 6-án. —

Csikszeredai piaczi árjegyzék.

Piaczi árák:

Buza tiszta hektoliterenként 5 frt 75 kr. Buza közepes 5 frt
— kr. Rozs 3 frt 50 kr. Árpa 3 frt — kr. Törökbuza 3 frt 80
kr. Zab 2 frt. 80 kr Borsó 5 frt. — kr. Lencse 14 frt. Fu-
szulyka 4 frt — kr. Kása 14 frt — kr. Burgonya 1 frt —
kr. Marhahus (kilogrammonként) 44 kr. Sertéshus 44 kr. Her-
bécshus — kr. Szalma (métermázsánként) 2 frt 50 kr,
Széna mm. 5 frt — kr. Okór párja 390 frt — kr. Tehén
párja 190 frt — kr. Faggyuyertya (kilogramma) — frt 40
kr Tűzifa kbm. (1 méter) 2 frt — kr. Malacz darabja 2 frt
50 kr. Lud 2 frt 40 kr. Bárány 2 frt 50 kr. Csike párja
50 kr. s tojás 10 kr.

A kis lutri húzása.

Seben 1898. május 31.
66. 29. 30 19. 63.

Gál József
jó hírnevű kereskedő a forgalom-
ból kizárt
Ezüst Pénzeket
értékengedménnyel junius 25-ig
bevált.

A „Gyergyói Első Takarékpénztár
Részvénytársaság” igazgatóságának 1893.
évi május hó 23-án tartott rendes igazgató-
sági ülésén azon határozatot hozta, hogy in-
tézetünknel eddig 5%-kal kamatoztatott
betétek után 1893. évi július hó 1-től
kezdődőleg 4 1/2%-ot fog fizetni.
Egyuttal értesítettnek a tisztelt betevők
arról is, hogy a betétek és kamatai után
járó tőkekamat és járadékadót a pénztár hor-
dozandja.
Gyergyó-Szentmiklóson, 1893. máj. 24.
A „Gyergyói Első Takarékpénztár
Részvénytársaság” igazgatósága.

Van szerencsém tudatni a nagyérdemű helyi és vidéki közönséggel, hogy itten Csik-
Szeredában a temető-utczában jól berendezett
KÁRPITOS, SZIJGYÁRTÓ és NYERGES-MŰHELYT
nyitottam, hol mindenféle kárpitos és nyerges szakba vágó munkák, u. m. székek, divánok, kocsil-
ülések, festések elkészíttetnek, valamint töltött és töltetlen butorok raktáron is kaphatók.
Mint Csikmegye szülötte, ki több éven át nagyobb városokban ezen szakba vágó munkát
tökéletesen elsajátítottam, biztosítékul szolgálhat a n. é. közönségnek az, hogy jó, tartós és a
lehető legjutányosab b munkát fogok készíteni.
Becses pártfogást kéri tisztelettel: **Kocsis József**
szijgyártó és nyerges.

A JÉGBIZTOSÍTÁS
időszakának elérkeztevel a t. cz. birtokosság és a gazda-közönség
becses figyelmébe ajánljuk a
MAGYAR FRANCZIA
BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁGOT.
E hazai társaság élén állanak: Micsinyei és beniczei Benitzky Ferencz ur valóságos
belső titkos tanácsos, Pestmegye főispánja stb., stb. mint elnök. Ormódy Vilmos ur az
igazgatóság elnöke és Vas Emil Ferencz ur vezérigazgató.
A folyó évi jégidényben a következő kiváló előnyöket és kedvezményeket engedé-
lélyezhetjük:
1. Az ajánlatban feladott egységárak kár esetén semmi leszállítás alá nem esnek,
még akkor sem, ha a termények piaci ára a kár idején alacsonyabb volna is.
2. Aratási, cséplési és szüretelési költségek csak teljes (100%) kár esetén vonatnak le.
3. Oly felek, kik az I—IV. osztályu természetényekből legalább 10,000 frtnyi érté-
ket biztosítanak, valamint a gazdasági együesetek tagjai, tekintet nélkül a biztosított
érték nagyságára, 5%-os díjengedményben részesülnek.
4. A biztosítási díj szeptember hó 30-án lejáró váltóval fedezhető.
TÜZKÁR ELLENI BIZTOSÍTÁSOK is a legelőnyösebben köttetnek s az előforduló
károk méltányosan és gyorsan rendeztetnek.
Mindennemű felvilágosítással készséggel szolgálnak e hazarész legtöbb helységében
létező ügynök-égek, valamint az alólirt vezérügynökség, hová a biztosítási bevallások,
valamint ügynök-égek elvállalása iránti ajánlatok intézendők.
Teljes tisztelettel
A MAGYAR FRANCZIA biztosító részvénytársaság erdélyrészi vezérügynöksége Kolozsvártt.
7—8 **Csermák Gyula** titkár.

Nincs gazda, nincs község vagy egyházmegye, kik ha nálam rendelnek, előnyben
ne részesülének bárki ajánlatával szemben!!

Gazdaközönségünk, Egyházmegyék és Községeknek!

Ajánlok kerülő, Vidats, Gubitz és Sack féle székét. Hegyvidéki váltó
és két testü, váltva forgató **lker-ekéket**. Láncc boronákat, két vagy három
tagu **rézaut boronákat**. kézi és löerejü, szórva és **scr-vetőgépeket**. Legujabb
kaszáló- és aratógépeket, kévekötovel és a nélkül. Kézi, löerejü és gőz-
cséplőgépeket. Szénaforgató, gyűjtő és sajtolókat. Járgány vagy gőzzel
hajtható egy- és kétköví **örölő malmokat** szitaszerkezettel.
A legujabb **tégla, cserép és agyagcső sajtoló gépeket**, egy vagy két ló,
vagy gőz általi hajtásra, mely óránként 200—1000 téglát készíthet.
Szeszgyárak teljes berendezéséhez szükségeltek.
Tüzmentes és betörés ellen biztos **pénz- és okmány-szekrényeket**.
Valódi Wertheim-kasszákat:
Nro 0 0 fél 1-es 2-ös 3-as 4-es 5-ös
70 frt. 85 frt, 100 frt, 120 frt, 140 frt, 160 frt, 180 frt,
mindenik b é r m e n t v e a megrendelő házához szállítva.
Templom berendezéseket és forgatható vaskoronájú **harangokat**, az
orgona hangjai szerint hangolva és egészen kovácsolt vasból készült
harang állványokat, bérmentesen bármely községnek tornyában felállítva,
a harang réznek kilóját 1 frt 80 krért számítva.
Tűzoltói fecskendőket, személyi felszereléseket és egyéni ruházato-
kat, a községi köteles tűzoltók részére előirt szabályok szerint u. m.:
bőrsapkát 90 kr, karövet 25—40 kr, sisakot 2 frt 80—3 frt 60 krig, riadó-
kürtöt 3 frt 50—5 frt, jelző sipokat stbbieket rendkívül olcsó árban,
valamennyi budapesti szállító árainál sokkal olcsóbban!
RIEMER EDE
Első Székely Gép- és Tűzoltószerek raktára
Székely-Udvarhelyen.

10—10

Árjegyzékek, minták és költségvetések bérmentesen küldetnek!